

Mäntsälän opetussuunnitelma

Luku 8 Ohjaussuunnitelma

Ohjaussuunnitelma on ohjaustyötä tekevien työväline. Se on siten tarkoitettu kaikille koulussa ohjaustyötä tekeville. Ohjaussuunnitelmaa hyödyntävät opinto-ohjaajat, opettajat, erityisopettajat, rehtorit, koulun muu henkilökunta, oppilashuollon henkilöstö ja opetuksen järjestäjä. Ohjaussuunnitelman tavoite on selkeyttää ohjaustyön käytänteitä ja toimintamalleja sekä antaa tietoa ja tukea ohjaustyötä tekeville. Koulut voivat täydentää lukuvuosisuunnitelman liitteellä tarkemmat koulukohtaiset ohjaussuunnitelman osat, yläluokkien ohjauksen osalta koulukohtaiset täydennykset kirjataan vuosittain.

Oppilaanohjauksen järjestämisen pääperiaatteet, keskeisimmät tavoitteet ja sisällöt perustuvat valtakunnalliseen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin (2014) ja Opetushallituksen ohjausta koskevaan määräykseen (2021).

8.1 Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, oppilaanohjauksen ohjausmuodot, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä yhteistyömuodot

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) ja Mäntsälän opetussuunnitelmassa (2020, 2021) määritellään oppilaanohjauksen tuntijako sekä sen keskeiset sisällöt ja tavoitteet. Lisäksi määritellään käytettävät ohjausmuodot: luokkamuotoinen ohjaus, pienryhmäohjaus ja henkilökohtainen ohjaus, joka sisältää tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen.

Luokkamuotoinen oppilaanohjaus toteutetaan vuosiluokilla 7-9 Mäntsälän tuntijaon mukaisesti

7. lk 0,5 vvt

8. lk 1,0 vvt ja

9. lk 0,5 vvt.

Luokkamuotoinen ohjaus määritellään tarkemmin luvuissa 31.6.7 (vuosiluokat 1-2), 32.6.19 (vuosiluokat 3-6) ja 36.6.23 (vuosiluokat 7-9).

Oppilaanohjauksen arviointi on formatiivista. Päätötodistukseen merkitään, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista.

Oppilaanohjausta toteutetaan pienryhmäohjauksena joustavasti oppilaiden tarpeen huomioiden esimerkiksi silloin, kun muutamilla oppilailla on samantapaisia ohjaustarpeita. Pienryhmäohjauksessa käsiteltävinä aiheina voivat olla esimerkiksi työelämään ja jatkokoulutukseen liittyvät asiat.

Opinto-ohjaajan toteuttama henkilökohtainen ohjaus ajoittuu pääsääntöisesti perusopetuksen 9. vuosiluokalle. Tällöin oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintaansa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Opinto-ohjaaja tapaa jokaisen oppilaan henkilökohtaisesti vähintään yhden kerran 9. vuosiluokan aikana. Oppilaan yksilölliset tarpeet huomioiden ohjaukset voi olla useampia ja tarvittaessa myös huoltaja voi osallistua ohjauskeskusteluihin. Henkilökohtaisessa ohjauksessa, mukaan lukien tehostettu henkilökohtainen ohjaus, korostuvat oppilaan omat tavoitteet, vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet.

Niiden 8. ja 9. vuosiluokkien oppilaiden, jotka tarvitsevat tukea jatko-opintoihin hakeutumiseen, on mahdollista saada tehostettua henkilökohtaista ohjausta. Tällä tuetaan oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittymistä, hänen hakeutumistaan jatko-opintoihin sekä kykyä tehdä itselleen tarkoituksenmukaisia valintoja. Tavoitteena on mahdollistaa oppilaan aktiivinen osallistuminen oman tulevaisuutensa suunnitteluun ja jatko-opintoihin hakeutumiseen.

Tarpeen vaatiessa henkilökohtaista ohjausta voidaan antaa myös 7. luokalla.

Alaluokilla ohjauksesta vastaavat luokanopettajat, koko opetushenkilökunta osallistuu ohjaukseen oman opetustehtävänsä näkökulmasta. Oppilaan henkilökohtaiseen ohjaukseen osallistuvat yläkoulun aikana aineenopettajat, luokanohjaaja ja opinto-ohjaajat, joilla kaikilla on tärkeä rooli ohjauksessa. Aineenopettaja on oman aineensa opetuksen ja pedagogisen ohjauksen asiantuntija. Ohjaus eri oppiaineissa linkittyy opetukseen. Aineenopettaja seuraa oppilaan oppimisen edistymistä ja ohjaa tarvittaessa tuen piiriin. Oppilaita ohjataan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Opettajat auttavat oppilaita huomaamaan yhteyksiä työelämän ja oman oppiaineensa välillä sekä kannustavat oppilaita kiinnittämään huomiota opiskeltavien asioiden merkitykseen heidän tulevaisuutensa kannalta. Mäntsälässä toimitaan koko koulu ohjaa -periaatteen mukaisesti. Taulukossa 1 kuvataan perusopetuksen ohjauksen pääpiirteet.

TAULUKKO 1

	1-2 luokka	3-6 luokka	7-9 luokka
Rakenteet ja toimintatavat	Painotus vuorovaikutustaitojen harjoittamisessa ja ryhmässä toimimisessa.	Tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä. Vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden toteutumista.	Luokkamuotoinen ohjaus Pienryhmäohjaus Henkilökohtainen ohjaus (tarvittaessa sisältää tehostetun henkilökohtaisen ohjauksen)
Työn- ja vastuunjako	Opetuksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien ja koulun muun henkilökunnan kanssa.	Ohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien ja koulun muun henkilökunnan kanssa.	Päävastuu oppilaanohjauksesta on opinto-ohjaajalla. Kaikki opettajat osallistuvat ohjaukseen omassa opetus- ja kasvatustehtävässään.
Kodin ja koulun yhteistyö	Ohjauksessa luodaan pohjaa kodin ja koulun yhteistyölle. Ohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja.	Ohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Henkilökohtaisia ohjauskeskusteluja järjestetään tarvittaessa.	Vanhempainillat Oppimis- ja ohjauskeskustelut Huoltajille avoimet tapahtumat Oppilaan asioihin liittyvä yhteistyö (palaverit ja yhteydenotot)
Työelämäyhteistyö	Aloitetaan harjoittelu luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammateista.	Oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään mm. tutustumiskäyntien ja vierailujen avulla.	TET-jaksot (koulukohtaisen ohjaussuunnitelman mukaisesti koulun sisäinen ja/tai muissa työyhteisöissä tapahtuva) Eri ammatteja ja ammattiryhmiä edustavat vierailijat sekä vierailut työpaikoille mahdollisuuksien mukaan

8.1.1. Ohjauksen sisältöjä yläluokilla

Koko kouluyhteisöä koskevat ohjauksen sisällöt jaetaan vuosiluokille 6-9 Taulukossa 2 esitetyllä tavalla.

TAULUKKO 2 Ohjauksen sisältöjä yläluokkien näkökulmasta vuosiluokittain

6. luokka	7. luokka	8. luokka	9. luokka
Tutustuminen yläkouluun - tulevien seiskojen ilta oppilaille ja huoltajille alkuvuodesta - tulevien seiskojen tutustuminen kouluun kevätlukukauden lopussa Yrittäjäkylä	Ryhmytyminen, mm. - ryhmytymispäivä - ryhmytymistä tukeva toiminta oppitunneilla - tukaritunnit Yläkoulu tutuksi - alakoulusta yläkouluun - henkilökunta - koulualue - koulun säännöt Opiskelutaidot - opiskelutekniikat - opiskelumotivaatio Työelämään tutustuminen - koulun sisäinen TET mahdollisuuksien mukaan Henkilökohtainen ohjaus tarvittaessa	Tutustuminen koulutukseen ja ammatteihin Suomessa Työelämään tutustuminen, mm. TET-jakso, työnhaku Henkilökohtainen ohjaus tarvittaessa, ml. tehostettu ohjaus	Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut Tutustumiskäynnit toisen asteen oppilaitoksiin Vierailut ja vierailijat Teemapäivät Työelämään tutustuminen, mm. TET-jakso, työnhaku Monialainen ja -ammattilinen yhteistyö Yhteishaku

Yläluokkien koulukohtaisissa ohjaussuunnitelmissa kuvataan tarvittaessa tarkemmin eri yhteistyömuotoja.

8.1.2 Ohjaus nivelvaiheissa ja yhteistyö

Siirtymävaiheissa ohjaustyötä tehdään yhteistyössä luokanopettajien, erityisopettajien, luokanohjaajien, oppilashuoltohenkilöstön ja toisen asteen toimijoiden kanssa.

Alaluokilta yläluokille siirryttäessä oppilaat tutustuvat yläluokkien toimintaan huoltajiensa kanssa. Nivelpalaverissa siirretään opetuksen kannalta välttämättömät tiedot luokanopettajilta ja alaluokkien erityisopettajilta yläluokille. Nivelpalavereiden tietoja hyödynnetään mm. uusien 7. luokkien muodostamisessa. Yläluokille siirtyvät oppilaat vierailevat uudelleen tulevassa koulussaan ennen 6. luokan päättymistä, silloin he tapaavat luokkakaverinsa ja mahdollisesti luokanohjaajansa. Syyslukukauden alussa uusille 7.-luokkalaisille järjestetään koko päivän kestävä ryhmytymispäivä.

Koulusta toiseen siirtyminen koskee joko koulusta pois muuttavaa tai kouluun tulevaa oppilasta. Pois muuttavan oppilaan kohdalla Wilmaan avataan poismuuttokysely, jolla kartoitetaan oppilaan sen hetkinen opiskelutilanne. Kyselyn vastaukset lähetetään erotodistuksen ja muiden asiakirjojen mukana uuteen kouluun. Kouluun tuleva oppilas haastatellaan ja hänen tietonsa tarkistetaan lähettävän koulun asiakirjoista. Tarvittaessa lähettävään kouluun ollaan yhteydessä tietojen täydentämiseksi.

Siirtymävaihetta perusopetuksesta jatko-opintoihin on kuvattu opetussuunnitelman luvussa 8.1.3 Oppivelvollisuus, jatko-opintoihin hakeutuminen ja ohjaus.

Opetushenkilökunnan yhteistä ohjausvastuuta on kuvattu edellä luvussa 8.1. Opettajien lisäksi mm. koulunkäynnin ohjaajilla, koulun oppilashuoltohenkilökunnalla ja yhteisöllisellä oppilashuoltoryhmällä on tärkeä rooli ohjauksen koulukohtaisessa toimintakulttuurissa. Koko koulun henkilökunta osallistuu ohjaukseen oman työnsä näkökulmasta, myös esimerkiksi ruokalassa. Eri toimijoiden yhteistyö on erityisen tärkeää tehostettua henkilökohtaista ohjausta saavan nuoren kohdalla.

Tukea tarvitsevien oppilaiden ohjaustyössä tehdään yhteistyötä luokanohjaajien, aineenopettajien, erityisopettajien, erityisluokanopettajien ja tarvittaessa muun oppilashuoltohenkilöstön sekä huoltajien kanssa. Pienluokkien oppilaanohjauksesta ja oppilaiden henkilökohtaisesta ohjauksesta vastaa erityisluokanopettaja. Jatko-opintoihin liittyvässä ohjauksessa opinto-ohjaajat ovat erityisluokanopettajan tukena. Näin menetellään myös vaativan erityisen tuen luokkien osalta.

Koulujen opinto-ohjaajat tekevät keskinäistä yhteistyötä ja toteuttavat opetussuunnitelman mukaista ohjauskulttuuria. He voivat esimerkiksi järjestää yhteisiä tilaisuuksia jatko-opintomahdollisuuksiin liittyen. Opinto-ohjaajat tekevät lisäksi tiivistä yhteistyötä kunnan alueella toimivien toisen asteen oppilaitosten kanssa, joita ovat Mäntsälän lukio ja Keudan koulutuskuntayhtymä. Muut kunnassa toimivat tahot ja kunnan eri toimialojen työntekijät tukevat koulujen ohjaustyötä tarvittaessa osallistumalla esimerkiksi infoihin ja muihin tilaisuuksiin. Paikallisella, monialaisella ja -ammattillisella yhteistyöllä kehitetään ohjausta ja luodaan uusia ohjauskäytänteitä.

Ohjauksen alueellinen yhteistyö suuntautuu Keski-Uudellemaalle, Lahden seudulle, Hyvinkään ja Riihimäen alueelle sekä Porvooseen. Aktiivista yhteistyötä tehdään etenkin Keski-Uudenmaan alueen opinto-ohjaajien kesken. Vuosittaisia tapahtumia ovat esimerkiksi yhteiset seminaari- ja jatko-ohjauspäivät. Seminaareissa kuullaan ja käsitellään ohjausalan ajankohtaisia aiheita. Jatko-ohjauspalaverissa käsitellään yleensä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyviä asioita sekä perusopetuksen että toisen asteen näkökulmasta.

8.1.3 Työelämäyhteistyö ja työelämään tutustumisen järjestelyt

Työelämäyhteistyön tarkoitus on tarjota oppilaille tilaisuuksia tutustua eri ammatteihin, ammattialoihin ja yritystoimintaan. Keskeisimpänä toimintatapana tässä ovat työelämään tutustumisen jaksot (TET). Lähtökohdana TET-jaksoissa on, että oppilas harjoittelee niiden avulla aktiivisesti työelämätaitoja työpaikan hankkimisesta lähtien. Luokanohjaajat, opinto-ohjaajat ja huoltajat ohjaavat ja ovat tarvittaessa apuna eri vaiheissa. Muita työelämäyhteistyön muotoja ovat mm. yritysvierailut ja koulussa vierailevien työelämän edustajien pitämät tilaisuudet.

8.1.4 Kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on suuri merkitys oppilaanohjauksessa. Tämä korostuu erityisesti oppilaan jatko-opintoihin liittyvässä ohjauksessa. Tavoitteena on, että huoltajat saavat riittävästi tietoa ja välineitä lapsensa koulunkäynnin ja tulevaisuuden suunnittelun tukemiseen. Yhteistyötä tehdään mm. vanhempainilloissa ja henkilökohtaisissa tapaamisissa.

Jatko-opintosuunnitelmiin, ammatinvalintaan ja hakeutumiseen liittyvä viestintä on yksi oppilaanohjauksen tärkeistä osa-alueista. Riittävä ja oikea-aikainen viestintä on edellytys kodin ja koulun ohjausyhteistyön onnistumiselle. Oppilaanohjaukseen liittyvistä asioista tiedotetaan pääasiassa Wilmassa. Viestintäkanavina ovat myös oppaat, koulun kotisivut, koulukohtainen ohjaussuunnitelma ja muut tiedotteet.

8.1.5 Oppivelvollisuus, jatko-opintoihin hakeutuminen ja ohjaus

Oppivelvollisuus alkaa perusopetuslain mukaisessa perusopetuksessa tai perusopetukseen valmistavassa opetuksessa. Perusopetuksen suorittaminen päättyy, kun perusopetuksen oppimäärä on suoritettu tai viimeistään lukuvuoden koulutyön päättyessä sinä kalenterivuonna, jolloin oppilas täyttää 17 vuotta.¹ Oppivelvollisuus kuitenkin jatkuu, kunnes oppivelvollinen täyttää 18 vuotta tai jos hän sitä ennen suorittaa hyväksytysti ylioppilastutkinnon, ammatillisen tutkinnon tai kansanopiston opintovuoden taikka näitä vastaavan koulutuksen esimerkiksi ulkomailla.²

Perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin haetaan yhteishaussa. Yhteishakuun liittyvät käytänteet ovat vakiintuneita. Oppilaille ja huoltajille tiedotetaan ennen perusopetuksen päättymistä jatko-ohjauksesta.

Jatko-ohjauksella tarkoitetaan perusopetuksen päättymisen jälkeistä aikaa, jolloin opinto-ohjaajat tarkistavat yhteishaun opiskelijavalintojen tulokset sekä seuraavat ja valvovat oppivelvollisten hakeutumista. Opinto-ohjaajat ovat yhteydessä opiskelupaikatta jääneisiin nuoriin ja ohjaavat heitä jatko-opintoihin hakeutumisessa. Moniammatillisella ohjausyhteistyöllä pyritään saamaan opiskelupaikatta jääneet nuoret mahdollisimman sujuvasti jatko-opintoihin. Oppivelvollisten tilanne tarkistetaan elokuussa. Kun nuori aloittaa jatko-opinnot, perusopetuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu päättyy. Mikäli nuori ei aloita jatko-opintoja, ohjausvastuu siirtyy asuinkunnalle. Asuinkunnalle ilmoitetut, koulutuksen ulkopuolelle jääneet nuoret ohjataan kunnan toimesta suorittamaan oppivelvollisuutta.

8.1.6 Eriyttäminen ja tuki, tehostettu henkilökohtainen ohjaus

Oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet otetaan huomioon kaikessa ohjaustoiminnassa. Henkilökohtaista tehostettua jatko-opinto-ohjausta tai oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Jatko-opinto-ohjauksen suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset tekijät, oppimisen ja opiskelun tuen tarve sekä koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkyvät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa.

Tiedonsiirto perusopetuksesta toiselle asteelle ja muihin jatko-opintoihin perustuu oppivelvollisuuslain 23 §:ään, jonka mukaan aiemman koulutuksen järjestäjän on viipymättä ja salassapitosäännösten estämättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Muiden tietojen siirtämiseen tarvitaan huoltajan lupa. Tiedonsiirtokäytänteet käydään lävitse huoltajan ja oppilaan kanssa 9. luokan pedagogisten asiakirjojen laatimisen tai päivittämisen yhteydessä.

¹ Perusopetuslaki 1988/628 (2020/1216) 25-26 §

² Oppivelvollisuuslaki 2014/2020 2 §

Opinto-ohjaajat ja laaja-alaiset erityisopettajat tekevät yhteistyötä tietojen siirtämisessä. Tarvittaessa perusopetuksen edustaja osallistuu nivelvaiheen tiedonsiirtopalaveriin.

Oppilaalla on oikeus saada 8. ja 9. vuosiluokilla oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista ohjausta, jonka tarpeen arvioi ensisijaisesti opinto-ohjaaja ohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta. Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Oppilaanohjauksen sisällöistä ja opinto-ohjaajan roolista tarkemmin luvussa 36.6.23 Oppilaanohjaus.

8.2 Ohjauksen arviointi

Ohjauksen arviointi on jatkuvaa ja se on keskeinen koulujen ohjaukulttuurin ja ohjaustoiminnan kehittämisen väline. Ohjaustyötä arvioidaan ja kehitetään jatkuvassa yhteistyössä ohjaukseen osallistuvien toimijoiden kesken. Myös oppilaiden jatko-opintoihin sijoittuminen ja jatko-opintojen läpäisy ovat osa ohjauksen arviointia. Ohjauksen arviointia toteutetaan lisäksi koulukohtaisen ohjaussuunnitelman yhteydessä lukuvuosittain.

OPPIAINE OPPILAANOHJAUS, Opetushallituksen määräyksillä 104/011/2014 ja OPH-557-2021 päättämät tekstit sekä Sivistyslautakunnan 3.5.2016 §40 hyväksymä vuosiluokkaistaminen lukuun 33.6.23

31.6.7. Oppilaanohjaus vuosiluokilla 1-2

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 oppilaanohjaus toteutuu kiinteänä osana muuta opetusta ja koulun toimintaa. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Ohjauksella edistetään oppilaiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä sekä tuetaan vähitellen kasvavaa vastuunottoa koulutyöstä sekä omista tehtävistä ja tavaroista. Oppilaiden tulee saada ohjausta tavoitteiden asettamisessa sekä kannustavaa ja ohjaavaa palautetta tavoitteiden saavuttamisesta siten, että oppimaan oppimisen taidot vahvistuvat. Oppilaanohjauksen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita työtapoja ja palautteen antamisen tapoja, jotka mahdollistavat oppilaiden myönteisen käsityksen muodostumisen itsestään oppijoina ja ryhmän jäseninä. Oppilaita ohjataan vuorovaikutustaitojen harjoitteluun ja ryhmässä toimimiseen. Heitä kannustetaan myös osallisuuteen omassa lähiympäristössään.

Perusopetuksen alkuvaiheessa luodaan pohja kodin ja koulun yhteistyölle oppilaan ohjauksessa.

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita ja huoltajia tekemään ensimmäisiä koulutukseen liittyviä valintoja ja näkemään valintojen merkityksen tulevien opintojen kannalta. Ammatteihin ja työelämään tutustuminen aloitetaan luokan tai koulun sisäisistä tehtävistä sekä oppilaan lähipiirin ammasteista.

32.6.19. Oppilaanohjaus vuosiluokilla 3-6

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 3-6

***Vuosiluokilla 3-6** oppilaanohjaus toteutuu pääasiassa eri oppiaineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilaanohjaukseen voidaan myös varata oppitunteja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. Oppimisympäristönä oman kouluyhteisön ja lähiympäristön lisäksi voivat toimia lähiseudun yritykset ja muut yhteistyötahot.*

Oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä, vahvistetaan kykyä asettaa itselle tavoitteita ja arvioida tavoitteiden saavuttamista sekä edistetään oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Ohjaus auttaa oppilaita omaksumaan erilaisia opiskelussa tarvittavia oppimisen, työskentelyn, tiedon omaksumisen sekä tiedonhallinnan taitoja ja menetelmiä, tunnistamaan oppiaineiden ominaispiirteitä sekä valitsemaan kuhunkin oppiaineeseen soveltuvia opiskelumenetelmiä. Ohjauksella tuetaan sosiaalisten taitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen kehittymistä.

Oppilaanohjauksen tuella oppilaat kehittävät elämässä tarvittavia taitoja ja vahvistavat myönteistä käsitystä itsestään oppijana. Oppilaita ohjataan tunnistamaan ja arvostamaan sekä omia että toisten vahvuuksia, kykyjä ja taitoja. Heitä tuetaan ottamaan vastuuta elämästään, opiskelustaan, valinnoistaan sekä toiminnastaan ryhmän ja lähiyhteisönsä aktiivisena jäsenenä ja toimijana. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia osallisuuteen ja vaikuttamiseen omissa kouluyhteisöissä ja lähiympäristöissä, jolloin heidän käsityksensä yhteiskunnallisista vaikutusmahdollisuuksista alkaa muotoutua.

Oppilaanohjauksen kautta oppilaat tutustuvat lähiseudun ammatteihin, työpaikkoihin ja elinkeinoelämään. Mahdollisten tutustumiskäyntien ja vierailujen yhtenä tehtävänä on esitellä oppilaille työelämää, yrittäjyyttä ja erilaisia ammatteja. Niillä myös edistetään oppilaiden ammatillisen kiinnostuksen heräämistä.

Oppilaanohjaus tukee oppilaita ja huoltajia opiskeluun liittyvässä tiedonsaannissa ja valinnoissa. Heille järjestetään mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun oppilaan opiskelun ja valintojen tukemiseksi sekä erilaisissa oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvässä kysymyksissä.

33.6.23. Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7-9

Oppiaineen tehtävä

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että jokainen oppilas pystyy kehittämään opiskelunvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiä ja tekemään valintansa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan vastaten. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Oppilaanohjaus vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7-9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7-9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskelunvalmiuksiaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltävien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja

ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintojaan koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksen työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaanohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle tulee järjestää perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaan tulee voida hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammateista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja.

Ohjaus, tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus ja tukea tarvitsevan ohjaus oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Monialaista yhteistyötä tehdään erityisesti myös tehostettua henkilökohtaista ohjausta ja tukea tarvitsevien oppilaiden sekä erityisestä syystä koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8 ja 9¹. Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa painopisteenä on oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka, jossa oppilas jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen.

Oppilas jatkaa perusopetuksen jälkeen² toisen asteen tutkinnon suorittamiseen, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa³ määriteltyyn koulutukseen. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja oppilaanohjauksen sisältöjen ja tavoitteiden näkökulmasta.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma⁴. Henkilökohtaiseen jatko-

¹ Perusopetuslaki 1216/2020 11 a §

² Oppivelvollisuuslaki 1214/2020 10 §

³ Oppivelvollisuuslaki 1214/2020 4 § ja 5 §

⁴ Perusopetuslaki 1216/2020 11 a §

opintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Näitä vahvistetaan suunnitelmallisesti oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioiden.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäköymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista.

Oppilaan oppimisen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7-9

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa arviointi perustuu oppilaiden itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä.

Oppilaat pohtivat yhdessä opettajan kanssa ja oppivat arvioimaan valmiuksiaan, osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta-, tieto- ja viestintätekniikan taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa. Oppilaita kannustetaan kiinnittämään huomiota myös taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Oppilaita ohjataan tiedostamaan erilaisten itsearviointimenetelmien ja -välineiden taustat sekä tunnistamaan niiden käyttömahdollisuuksia omissa urasuunnitelussaan. Opettajan tuella oppilaat oppivat löytämään tuki- ja ohjauspalveluita tarjoavat tahot koulussa ja yhteiskunnassa sekä kehittävät taitoaan hakea tarvitsemiaan palveluita.

Vuosiluokka 7

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnankehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1	S1, S2	L3, L7
T2	S1	L1

Vuosiluokan tavoitteet

T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonaiskäsitys vuosiluokkien 7-9 toimintatavoista ja opiskeluympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelustaan ja tekemistään valinnoista

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan

Vuosiluokka 8

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S1 Oppiminen ja opiskelu

Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat koulu yhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnankehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämä tietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämä taitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T2	S1	L1
T3	S1, S2	L1
T4	S2	L3
T6	S2, S3, S5	L6, L7
T8	S4, S5	L4, L5

Vuosiluokan tavoitteet

T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan

T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteitaan sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa

suunnitelmiaan ja toimintamallejaan

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämä tietoa sekä Suomesta että ulkomailta

Vuosiluokka 9

Vuosiluokan keskeiset sisältöalueet

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu

Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot

Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 Työelämään tutustuminen

Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämä tietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämä taitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen

Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen

koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T5	S2, S5	L1, L3
T6	S2, S3, S5	L6, L7
T7	S2, S3, S4, S5	L4, L5, L6
T8	S4, S5	L4, L5
T9	S2, S3, S5	L4, L5, L6
T10	S4, S5	L2

Vuosiluokan tavoitteet

T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista

T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta

T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen

T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämä tietoa sekä Suomesta että ulkomailta

T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta

T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksuma tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailta